

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vredice, če so natlačeno enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Antonu Krempeljnu

ob odkritju njegovega spomenika pri Mali Nedelji dne 11. avgusta 1895.

Počivaj mirno, narodnják,
V gomili častni svoji, davni!
Saj zemlja je slovenska tu,
Kjer spavaš ti, Antón naš slavni!

Že daleč je za nami čas,
Ko ti pošteno si se trudil,
Da bi s peresom národ svoj
Iz sna na delo dušno vzbúdil.

V besedi naši pravil si,
Kakó je v časih starih bilo,
Kaj vse na zemlji sveti tej
Domači se je dogodilo;

Kakó napadal njega dni
Nam domovino je sovražnik,
Kakó Slovenec branil jo,
Kakó ji hraber bil je stražnik.

Kakó preivali so kri
Za zemlje vsako ped očetje . . .
Junakom na gomile tém
Pesniško ti si trosil cvetje.

Zdaj dnh nesmrtni tvoj z višáv
Ozira pač se često doli;
Na raj Slovenskih zrè goríc,
Po domovini vsej okoli.

Katera zemlja druga pač
V lepóti našo tó prekaša?
In, glej, še bivamo tod mi,
Še je slovenska, še je naša!

A národ le — učiš nas ti —,
Ki domovino ljubi, brani,
Ki dela, trudi se za njó,
Je vreden, da si jo obrani!

A. Aškerc.

Politični položaj.

(V državnem zboru dne 3. julija govoril dr. L. Gregorčec.)

(Dalje.)

Posledica tega je, da narodnostni prepir ne pomenja, nego se nadaljuje tako na škodo gospodujočim, kakor gospodovanim narodom; jedni morajo vedno iskati novih krivic, da vzdržé svoje gospostvo, drugi pa morajo doprinašati vedno nove žrtve, da rešijo svojo narodnost. Te slabe razmere oškodujejo državne sile, odprta rana so za tiste, ki gospodujejo in za tiste, kateri so gospodovani, vedna nevarnost so za celo državo. Naši unanji sovražniki, katerih imamo vzlic trozvezi, morali bi biti skrajno neumni, ko bi našega notranjega prepira in narodnih bojev ne izkoriščali.

Dualizem je kriv, da je ta nevarnost vedna, on je neutrudni podpihovalec narodnih bojev v celem cesarstvu. Grof Wurmbrand je svoj čas predlagal, naj se določi nemščina kot državni jezik in v jednom svojih govorov trdil, da je nenemškim narodom gojitev njih materinega jezika le osebno dovoliti. Moje domnevanje, da je ta madjarski nazor vzel s seboj tudi v ministerstvo in ga zopet s seboj prinesel v zbornico, je utemeljeno. Rekel sem: madjarski nazor, kajti grof Apponyi se je jednako izrekel in sicer dne 24. novembra 1894, ko je v ogerski zbornici rekel: Mi ne moremo pravice narodnega obstanka nobenemu drugemu narodu priznati, le osebno imajo pravico živeti. Pri takih nazorih je umevno, da narodi, spadajoči med gospodovane, se ponižujejo za helote, za državljane druge vrste. To pa je na korist cele države jako obžalovati, zakaj prav v tem se narodnostni boj pospešuje in povečava, da se premeni plemensko sovraštvo.

Dovoljujem si navesti samo jeden vzgled. Neki avstrijski poslanec je prišel na potovanju v rumunsko družbo. Neki Rumun mu je rekel: »Pot k prestolu je nam Rumunom zaprta, zastopstva v državnem zboru nimamo. Postava in uprava sta nam nasprotna. V tej državi imamo samo bremena, preganjajo in zapirajo nas. Od te države ne pričakujemo ničesar več; naše upanje je bodoča velika vojna, v kateri se morajo Madjari pomoriti.« Tako mislijo zatirani narodi. To so posledice dualizma v narodnostnem oziru.

Zlasti dve okolnosti sta uzrok nasprotovanju Jugoslovanov trozvezi. Prvič, da pokvarja dualizem junake iz leta 1848., Hrvate, in da je zapreka, da se ne združita z nami Bosna in Hercegovina. Svoj čas se je Hrvatom ponudil »bel list«, zdaj pa je na njem zapisano: madjarski guverner na Reki, Hedervary vse pokvari in 42 državnozborskih mamelukov (odpadnikov) v Budimpešti. Nastalo bi veliko jugoslovansko upravno ozemlje, mogočna obramba cesarske hiše in cesarstva. Oglejte si samo krasne bosanske vojake, stoječe v dvorcu na straži: vsak general in vsak častnik jih je vesel.

Zastopniki dualizma in njih prijatelji so na berlinskem kongresu preprečili to združitev ter jo premenili v jako nevarno zasedanje, vsled katerega je nastalo to čudno razmerje, da je avstrijsko-ogerski vladar nekak namestnik sultanov. Avstrija je šla v Bosno s povsem določenim namenom, šla je, da, kakor se je priznalo, stare glavo slovanski kači. In res, odkar je Bosno zapustil fzm. Filipović, pravi pridobitelj te dežele — madjarski Szapary je bil samo tepen — postaja Slovanom sovražna politika na Balkanu vedno očitnejša. Posledica tega je, da smo tam izgubili vse prijateljstvo. Kar se je v zadnjih letih z naše strani storilo in grešilo v Belgradu in v Sofiji, to obžaluje, obsoja in zaničuje vsak Jugoslovan.